



ČESKÁ REPUBLIKA

R O Z S U D E K

J M Ě N E M R E P U B L I K Y

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Petr Průchy v právní věci žalobce: **V. F.**, zast. Mgr. Janem Hejdou, advokátem, se sídlem Nám. Míru 18, Litvínov, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 30. 5. 2008, č. j. 5 Ca 344/2007 - 31,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností napadl žalobce shora označené usnesení Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“), jímž byla podle § 46 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 68 písm. a) a e) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále též „s. ř. s.“) jako nepřipustná odmítnuta jeho žaloba ze dne 19. 10. 2007 proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 2. 2004, č. j. OSZ-58313-10/VD-Je-2004. Současně bylo vysloveno, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. V odůvodnění napadeného usnesení městský soud uvedl, že zákon (soudní řád správní) jako jednu z podmínek pro podání žaloby proti rozhodnutí správního orgánu stanoví podmínku vyčerpání řádných opravných prostředků ve správním řízení před podáním žaloby k soudu. Nevyčerpání řádných opravných prostředků v řízení před správním orgánem, připouští-li je zvláštní zákon, je jedním z důvodů nepřipustnosti žaloby proti rozhodnutí správního orgánu [§ 68 písm. a) s. ř. s.]. Protože žalobce nevyčerpal řádné opravné prostředky v řízení před správním orgánem a nepodal odvolání proti shora uvedenému rozhodnutí žalovaného, nabylo toto rozhodnutí právní moci. Městský soud dále konstatoval, že uvedené rozhodnutí nemůže být změněno

na základě podané žaloby, neboť tato žaloba je nepřijatelná vzhledem k tomu, že žalobce v řízení před správním orgánem nevyčerpal řádné opravné prostředky ve smyslu § 68 písm. a) s. ř. s. K poukazu žalobce na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 8. 2006, sp. zn. 3 As 14/2006, městský soud uvedl, že tento rozsudek byl vydán ve věci, v níž bývalý policista, který nesouhlasil s rozhodnutím o zániku jeho nároku na příspěvek za službu, využil opravné prostředky ve správním řízení a proti rozhodnutí správního orgánu, jímž bylo zamítnuto jeho odvolání podané ve správním řízení podal včas žalobu k soudu. Stejnou možnost hájit svá práva měl i žalobce, ten však této možnosti nevyužil a dne 18. 2. 2004 požádal o přiznání starobního důchodu. Podáním žádosti o důchod žalobce fakticky zvolil starobní důchod, jeho nárok na příspěvek za službu zanikl a volbu již nelze opakovat.

V kasační stížnosti se žalobce (dál jen „stěžovatel“) dovolával důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a písm. d) s. ř. s., tedy nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem, a nepřezkoumatelnosti usnesení uvedeného soudu pro nesrozumitelnost, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé. Namítal, že odbor sociálního zabezpečení Ministerstva vnitra nemá právní subjektivitu, jeho rozhodnutí je od počátku neplatné a nemohlo ani nabýt právní moci. V této souvislosti poukázal na čl. 1 Nařízení Evropského parlamentu ze dne 29. 4. 2004, č. 833/2004. Dále poukázal na další důvody uvedené ve svém podání původně učiněném u Krajského soudu v Ústí nad Labem, odkud byla věc z důvodů nedostatku místní příslušnosti postoupena usnesením ze dne 6. 11. 2007, č. j. 15 Ca 192/25007 – 10, Městskému soudu v Praze. Vyjádřil přesvědčení, že mu možnost volby mezi pobíráním příspěvku za službu a starobního důchodu dána nebyla, když k podání žádosti o přiznání starobního důchodu byl dohnán v nouzi, neboť po zániku nároku na příspěvek za službu ve výši 10 463 Kč v důsledku rozhodnutí žalovaného, neměl dostatečných prostředků k úhradě životních potřeb. S ohledem na shora uvedené stěžovatel navrhoval, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení Městského soudu v Praze zrušil, věc tomuto soudu vrátil k dalšímu řízení a aby stěžovateli přiznal náhradu nákladů právního zastoupení advokátem.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že žalobce nevyčerpal řádné opravné prostředky v řízení před správním orgánem tak, jak je připouštěl zákon č. 186/1992 Sb., o služebním poměru příslušníků Policie České republiky. Z tohoto důvodu označil žalobu za nepřijatelnou ve smyslu § 68 písm. a) s. ř. s. Žalovaný souhlasí s právním názorem Městského soudu v Praze vysloveným v napadeném usnesení a navrhoval, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti, a které by jej opravňovaly se od uplatněného důvodu kasační stížnosti odchýlit.

Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem

v předcházejícím řízení. Nesprávné právní posouzení spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popř. v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

V projednávané věci je kasační stížností napadené usnesení městského soudu o odmítnutí žaloby a je tudíž dán toliko důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Tento důvod je totiž ve vztahu k důvodům podle písm. a) až d) téhož ustanovení důvodem speciálním. Je-li dán důvod podle písm. e), vylučuje to důvody podle písm. a), c) a d), neboť nezákonným je rozhodnutí o odmítnutí návrhu (žaloby) nebo o zastavení řízení v každém případě i tehdy, byla-li v něm soudem nesprávně posouzena právní otázka ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., bylo-li řízení u krajského soudu zmatečné ve smyslu § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s., nebo je-li rozhodnutí krajského soudu nepřezkoumatelné ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

Z obsahu správního spisu zjistil Nejvyšší správní soud tyto podstatné skutečnosti: stěžovateli byl od 1. 12. 1997 přiznán příspěvek za službu podle § 116, 117 a 119 zákona o služebním poměru. Ten mu byl naposledy vyplácen ve výši 10 463 Kč měsíčně. Rozhodnutím žalovaného ze dne 12. 2. 2004, č. j. OSZ-58313-10/VD-Je-2004 bylo stěžovateli oznámeno, že podle ustanovení § 116 odst. 4 zákona č. 186/1992 Sb., o služebním poměru, zanikne dnem 17. 3. 2004 nárok na příspěvek za službu ve výši 10 463 Kč měsíčně, přičemž v odůvodnění žalovaný uvedl, že příspěvek nenáleží podle § 116 odst. 4 zákona o služebním poměru ode dne vzniku nároku na starobní důchod, který navrhovateli (stěžovateli) vznikne dne 18. 3. 2004, tj. při dosažení věku 55 let, neboť konal službu zařazenou do první kategorie funkcí po dobu nejméně 20 roků. Rozhodnutí obsahuje poučení, že lze proti němu podat odvolání u odboru sociálního zabezpečení Ministerstva vnitra do 15 dnů ode dne jeho doručení. Podle záznamu na dodejce založené ve spise, bylo rozhodnutí žalovaného doručeno do vlastních rukou stěžovatele dne 18. 2. 2004, což stěžovatel stvrdil svým podpisem. Podle obsahu spisu odvolání proti tomuto rozhodnutí podáno nebylo.

Ve spise je dále založena žádost o důchod, kterou stěžovatel podal dne 1. 3. 2004. Rozhodnutím orgánu sociálního zabezpečení Ministerstva vnitra ze dne 2. 3. 2004, č. j. OSZ-58313-11/VD-Br-2004 byl stěžovateli starobní důchod přiznán ode dne 18. března 2004 ve výši 7843 Kč měsíčně, a to podle ustanovení § 29, 74, 33 a 34 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění. Toto rozhodnutí obsahuje poučení, že lze proti němu podat odvolání do 15 dnů ode dne jeho doručení u orgánu sociálního zabezpečení Ministerstva vnitra. Ve spise není založen doklad o doručení tohoto rozhodnutí stěžovateli, je v něm jen záznam kanceláře žalovaného o vypravení rozhodnutí dnem 9. 3. 2004. (Stěžovatel však nenamítá, že by rozhodnutí o přiznání starobního důchodu neobdržel). Spis neobsahuje žádný doklad o tom, že by stěžovatelem bylo proti napadenému rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 2. 2004 podáno odvolání.

Podle ustanovení § 5 s. ř. s., nestanoví-li tento nebo zvláštní zákon jinak, lze se ve správním soudnictví domáhat ochrany práv jen na návrh a po vyčerpání řádných opravných prostředků, připouští-li je zvláštní zákon. Tímto zvláštním zákonem je ve věcech sociálního zabezpečení a důchodového pojištění zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, který v ustanovení § 111 odst. 1 uvádí, že proti rozhodnutí orgánu sociálního zabezpečení Ministerstva vnitra, Ministerstva spravedlnosti nebo Ministerstva obrany o dávce lze podat písemné odvolání do 15 dnů u orgánu, který je vydal. Podle druhého odstavce téhož ustanovení orgán, který napadené rozhodnutí vydal, může odvolání sám plně vyhovět; neučiní-li tak, je povinen nejpozději do 30 dnů od podání odvolání předložit je orgánu příslušnému k rozhodnutí o odvolání. Podle třetího odstavce téhož ustanovení je odvolacím orgánem služební orgán nejbližší nadřízený služebnímu orgánu, který rozhodnutí vydal. Teprve proti rozhodnutí odvolacího orgánu o odvolání lze podat žalobu, o níž rozhoduje soud.

Podle ustanovení § 68 odst. 1 písm. a) s. ř. s., je žaloba nepřipustná tehdy, nevyčerpal-li žalobce řádné opravné prostředky v řízení před správním orgánem, připouští-li je zvláštní zákon, ledaže rozhodnutí správního orgánu bylo na újmu jeho práv změněno k opravnému prostředku jiného. Podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s., nestanoví-li tento zákon jinak, soud usnesením odmítne návrh, jestliže je podle tohoto zákona nepřipustný.

Shodně s Městským soudem v Praze je i Nejvyšší správní soud přesvědčen, že v projednávané věci byly splněny podmínky pro odmítnutí žaloby. Stěžovatel totiž, vzdor poučení o možnosti podání odvolání proti napadenému rozhodnutí orgánu sociálního zabezpečení Ministerstva vnitra, takové odvolání nepodal. Přitom rozhodnutí žalovaného, v němž byl vyrozuměn o tom, že mu zanikne od 17. března 2004 nárok na příspěvek za službu, mu bylo doručeno do vlastních rukou dne 18. 2. 2004, jak bylo bezpečně zjištěno ze záznamu na dodejce pošty. Ustanovení § 111 odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb. přitom opravný prostředek (odvolání) připouští. Ochrany svých práv se tudíž u soudu může stěžovatel domáhat jen tehdy, pokud by řádné opravné prostředky ve správním řízení vyčerpal, což neučinil. Žalovaný jej o možnosti podání odvolání v napadených rozhodnutích řádně poučil. Městský soud v Praze tudíž nepochybil, pokud dospěl k závěru, že žaloba je ve smyslu ustanovení § 68 odst. 1 písm. a) s. ř. s. nepřipustná, neboť stěžovatel nevyčerpal řádné opravné prostředky v řízení před správním orgánem, ačkoliv je zvláštní zákon připouštěl. Pak nezbylo, než žalobu odmítnout jako nepřipustnou podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

Námítce stěžovatele, že odbor sociálního zabezpečení Ministerstva vnitra nemá právní subjektivitu a jeho rozhodnutí je tak od počátku neplatné a nemohlo ani nabýt právní moci Nejvyšší správní soud nepřisvědčil, neboť stěžovatelem napadené rozhodnutí žalovaného bylo vydáno Ministerstvem vnitra (odbor sociálního zabezpečení uvedený v záhlaví napadeného rozhodnutí je jednou z organizačních složek Ministerstva vnitra, která vykonává funkci orgánu sociálního zabezpečení ve smyslu § 111 odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb.), přičemž Ministerstvo vnitra bylo k vydání takového rozhodnutí příslušné, a to s ohledem na § 9 odst. 1 písm. b) zákona č. 582/1991 Sb., podle kterého Ministerstvo vnitra v oboru své působnosti řídí, kontroluje a svými orgány provádí důchodové pojištění příslušníků Policie České republiky, příslušníků Hasičského záchranného sboru České republiky a příslušníků ostatních ozbrojených bezpečnostních sborů a bezpečnostních

služeb (dále jen "příslušníci Policie České republiky"), jakož i odst. 2 téhož ustanovení, podle kterého orgány Ministerstva obrany, Ministerstva vnitra a Ministerstva spravedlnosti rozhodují v oboru své působnosti o dávkách důchodového pojištění vojáků z povolání, příslušníků Policie České republiky a příslušníků Vězeňské služby České republiky (dále jen "příslušník ozbrojených sil") a provádějí jejich výplatu, při splnění podmínek uvedených dále pod písm. a) a b) tohoto odstavce. K poukazu stěžovatele na čl. 1 Nařízení Evropského parlamentu ze dne 29. 4. 2004, č. 833/2004 pak Nejvyšší správní soud uvádí, že toto nařízení se mu na stránkách <http://eur-lex.europa.eu> ani jinde na internetu nepodařilo dohledat a nemůže se tedy k němu jakkoliv vyjádřit.

Nejvyšší správní soud neshledal v postupu Městského soudu v Praze a jeho rozhodnutí, jímž žalobu odmítl, nezákonnost a proto kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud pro úplnost dodává, že pro posouzení věci je nerozhodné, že v žalobou napadeném rozhodnutí žalovaného chyběla informace pro stěžovatele o možnosti volby mezi příspěvkem za službu nebo důchodem, která je zakotvena v ustanovení § 118 odst. 2 služebního zákona při souběhu nároků na příspěvek za službu a na starobní, plný invalidní nebo částečný invalidní důchod. Z žádného právního předpisu (ať již zák. č. 582/1991 Sb., či z tehdy platného správního řádu) totiž nevyplývá povinnost žalovaného takovou informaci poskytnout, i když lze připustit, že postup správního orgánu a absence vyčerpávajícího poučení nebyla příliš korektní. Nicméně stěžovatel o tom, že mu byl starobní důchod přiznán ve výši výrazně nižší než byl pobíraný příspěvek za službu, přinejmenším věděl již od doby, kdy začal důchod pobírat, tj. od března 2004, avšak možnosti podání opravného prostředku proti němu rovněž nevyužil.

Stěžovatel neměl v řízení úspěch, správní orgán ze zákona nemá právo na náhradu nákladů řízení, Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 1 a 2 ve spojení s § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. února 2009

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu